

Tamoil: een sprankje Arabische lente in Nederland

De in Europa gevestigde oliemaatschappij Tamoil doet al vele jaren zaken in landen als Zwitserland, Duitsland, en Nederland. Tamoil exploiteert tankstations in verscheidene Europese staten. Het hoofdkantoor van Tamoil is in Ridderkerk gevestigd door middel van de holding vennootschap Oilinvest (Netherlands) B.V. Op het eerste gezicht valt er niets aan te merken op dit goedlopende Europese bedrijf, maar schijn bedriegt. De dividenden van Tamoil werden namelijk via de Oilinvest groep uitgekeerd aan Libische staatsentiteiten als de Libyan Foreign Bank, de Libyan Investment Authority en de National Oil Corporation, die als uiteindelijke aandeelhouders de holding controleerden. Deze staatsentiteiten stonden onder de controle van de toenmalige Libische leider Muammar Qaddafi en zijn getrouwen tijdens diens schrikbewind.

Verordening

In verband met de situatie in Libië heeft de Europese Unie op 2 maart 2011 verordening 204/2011 vastgesteld. Op basis van deze verordening zijn alle tegoeden en bezittingen van Muammar Qaddafi en enkele medeplichtige handlangers per direct bevroren. Drie weken later is deze verordening op een aantal punten gewijzigd. Als gevolg van deze wijziging vallen nu ook Europese bedrijven waarin personen of entiteiten verbonden aan het Libische regime een belang hebben onder deze verordening. Een ingevoegd artikel in de verordening stelt dat de bevroering van de tegoeden en bezittingen van de eigenaren van dergelijke bedrijven geen beletsel vormt om wettig zaken te blijven doen. De door de verordening hierbij gestelde voorwaarde betekent echter wel dat Oilinvest maatregelen moet treffen om te voorkomen dat deze zakelijke activiteiten ertoe leiden dat de betreffende staatsentiteiten over tegoeden of economische middelen kunnen beschikken. Dit betekent voor Oilinvest voornamelijk dat geen dividenden meer uitgekeerd mogen worden aan haar uiteindelijke aandeelhouders.

Maatregelen

Oilinvest heeft voorafgaand aan het treffen van concrete maatregelen brieven aan diverse Europese overheden gestuurd waarin kenbaar werd gemaakt dat het geen dividenden zal uitkeren aan Libische staatsentiteiten. Omdat het hoofdkantoor van Oilinvest zich in Nederland bevindt heeft er vervolgens intensief overleg plaatsgevonden tussen Oilinvest en het Ministerie van Financiën. Deze besprekingen hebben ertoe geleid dat de band met de

Libische aandeelhouders is verbroken op het niveau van de Nederlandse holding.

Het overleg met het Ministerie van Financiën leidde ertoe dat op 20 mei 2011 Stichting Administratiekantoor Oilinvest (hierna: "STAK") opgericht werd. 94,9% van de aandelen in Oilinvest (Netherlands) B.V. werden overgedragen aan de STAK die op haar beurt certificaten uitgaf aan de voormalig eigenaar Oilinvest (Holdings) N.V te Curaçao. De overige 5,1% van de aandelen zijn nog steeds in handen van Oilinvest (Holdings) N.V te Curaçao. De Libische staatsentiteiten die als uiteindelijke aandeelhouders de groep controleerden zaten op een hoger niveau in de groep. Als gevolg van de certificering van de aandelen raakte Oilinvest (Holdings) N.V te Curaçao tevens haar stemrecht op 94,9% van de aandelen kwijt. De STAK heeft vanaf dit moment het overgrote deel van de stemrechten in de aandeelhoudersvergadering en bijgevolg kan er zonder haar medewerking geen besluit tot dividenduitkering genomen worden. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat er in geen geval winsten uit de Tamoil activiteiten kunnen worden doorgesluisd naar de uiteindelijke Libische aandeelhouders. Het is niet geopenbaard en daardoor onbekend waarom voor bovenstaande percentages is gekozen. Vooropstaat dat het uiteindelijke doel door middel van deze constructie is bereikt.

Het bestuur van de STAK bestaat uit 7 bestuurders, waarvan 4 bestuurders zijn voorgedragen uit het bestuur van de Nederlandse holding en 3 zijn zogenaamde onafhankelijke bestuurders. Om de onafhankelijkheid van het stichtingsbestuur te waarborgen kregen de 3 onafhankelijke bestuurders een doorslaggevende stem bij de besluitvorming.

Daarnaast heeft het Ministerie van Financiën met Oilinvest afgesproken in elk land een comité op te zetten dat alle - voor de verordening relevante - transacties en betalingen in dat land door de Oilinvest groep vooraf zal beoordelen. Om de onafhankelijkheid van deze comités te waarborgen maakt een onafhankelijke expert deel uit van elk comité. Tevens zal een accountant onafhankelijk daarvan de naleving van de maatregelen controleren en daarover rapporteren aan het bestuur van deze stichting en de betrokken nationale autoriteiten.

Conclusie

Oilinvest heeft zelf het initiatief genomen om maatregelen te treffen die kunnen waarborgen dat Oilinvest de verordening trouw naleeft. Na overleg met het Ministerie van Financiën is er gekozen voor het plaatsen van de STAK tussen de Nederlandse holding vennootschap en de holding vennootschap te Curaçao. Deze maatregel in combinatie met de drie onafhankelijke bestuurders in het bestuur van STAK, het comité dat alle transacties en betalingen door de groep beoordeelt en de onafhankelijke accountant, blijkt voldoende om te waarborgen dat Oilinvest aan de verordening voldoet. Hierdoor kan Oilinvest (en daarmee alle 15.000 werknemers in Europa, de drie olieraffinaderijen en 2700 tankstations) zaken blijven doen in Europa. Ook het Ministerie van Financiën heeft haar doel bereikt nu de Libische staatsentiteiten geen tegoeden of economische middelen meer ter beschikking kan worden gesteld vanuit de Oilinvest groep.

Navraag bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken leerde ons dat men 23 oktober 2011 als einde van het Qadafi

regime en dus als begin van het transitieproces beschouwt. Om ook tijdens de transitieperiode een gecontroleerde bedrijfsvoering te kunnen waarborgen heeft het Ministerie van Buitenlandse zaken besloten dat de STAK tot maximaal een jaar na de beëindiging van het sanctieregime zal blijven functioneren tenzij het op een eerdere datum niet meer relevant is voor Oilinvest. Bovenstaande maatregelen zullen derhalve uiterlijk een jaar na dato, dus op 23 oktober 2012, komen te vervallen.

Arne van Bijnen

Advocaat

T +31 20 3016 245

M +31 6 15 303 809

E arne.vanbijnen@cms-dsb.com